

72ste vergadering

Woensdag 13 april 2005

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 118 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Aptroot, Arib, Azough, Van Baalen, Bakker, Balemans, Van Beek, Blok, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Van den Brink, Brinkel, Bruls, Buijs, Van de Camp, Cornielje, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Van Dijk, Dijkma, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteyn, Duyvendak, Van Egerschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Fierens, Geluk, Van Gent, Gerkens, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Van Heemst, Hermans, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Jonker, Karimi, Koenders, Koomen, Koopmans, Koster Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Lambrechts, Lazrak, Leerdam, Van Lith, Luchtenveld, Mastwijk, Van Miltenburg, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Noorman-den Uyl, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Roefs, Rouvoet, Samsom, Schippers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Timmer, Tjon-A-Ten, Tonkens, Van Velzen, Verbeet, Verdaas, Vergeer, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen en Wolfsen,

en de heer Donner, minister van Justitie, mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en mevrouw Van

Ardenne-van der Hoeven, minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Stuurman, Dijsselbloem en Kalsbeek, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Ik verzoek alle aanwezigen, ook degenen die bij ons te gast zijn op de publieke tribune, om, voorzover zij daartoe in staat zijn, te gaan staan.

Waarde medeleden. Wij hebben in de Kamer de in mijn ogen goede gewoonte om oud-fractievoorzitters uit de Tweede Kamer na hun overlijden te herdenken. Zo herdenken wij vandaag oud-fractievoorzitter van de PSP drs. Hans Wiebenga. Hij was van 1 juni 1969 tot 30 november 1972 fractievoorzitter. De heer Wiebenga overleed op 19 maart jongstleden in de leeftijd van 88 jaar. Op verzoek van zijn familie heeft de herdenking pas vandaag plaats.

De heer Wiebenga begon zijn loopbaan in het onderwijs. Hij was van 1946 tot 1947 lid van de PvdA. Vanwege de politionele acties verliet

hij deze partij. Later werd hij lid van de PSP en van 23 februari 1967 tot 7 december 1972 was de heer Wiebenga lid van de Tweede Kamer voor deze fractie. Deze partij ging later samen met de PPR, de CPN en de EVP op in GroenLinks. Tijdens zijn Kamerlidmaatschap hield de heer Wiebenga zich onder meer bezig met binnenlandse zaken, justitie en financieel-economische zaken. Hij was heel duidelijk een exponent van de "ban de bom"-generatie in de PSP. Zijn opvattingen waren radicaal, pacifistisch en socialistisch. Ook de onderwerpen waarmee hij zich in en buiten de Kamer bezighield, getuigden steeds van die zeer principiële opvattingen.

In 1969 volgde Hans Wiebenga de heer Lankhorst op als politiek leider van de PSP. Tijdens zijn fractievoorzitterschap was hij in 1971 lijsttrekker voor de PSP. Ondanks de populariteit bij veel jonge kiezers van het ontwapenende agrarisch getinte verkiezingsaffiche verloor de PSP bij deze verkiezingen twee van de vier zetels. Dit leidde ertoe dat de PSP na de val van het kabinet-Biesheuvel in 1972 de jeugdiger Bram van der Lek tot lijsttrekker koos. De heer Wiebenga trok daaruit zijn conclusies en hij verliet, zeer tot spijt van zijn fractie, de Kamer.

Ook na zijn Kamerlidmaatschap bleef de heer Wiebenga zich inzetten voor de vredesbeweging, onder andere in de Stichting Verbiedt de Kruisraketten en het Komitee Kruisraketten Nee voor het Platform Radikale Vredesgroepen. Hij was voorzitter van de stichting Museum voor Vrede en Geweldloosheid en hij zat in het bestuur van de Vereniging Pais en van de pacifistische organisatie 't Kan Anders. Van 1973 tot 1980 was de heer Wiebenga ook actief in het onderwijs. Hij was van

Voorzitter

3 september 1974 tot 1975 lid van de gemeenteraad van Bloemendaal. Daarnaast vervulde hij vele bestuursfuncties.

Het leven van Hans Wiebenga stond in het teken van doceren, in het teken van de politiek en in het teken van de vredesbeweging. Hij was uiteraard politicus, hij was een intellectueel, hij was wellicht in de ogen van sommigen een beetje een boekensocialist, en hij was tot het laatst zeer strijdbaar.

Onze gedachten gaan uit naar degenen die hem dierbaar waren, in het bijzonder zijn zuster, neef, nichten, achterneven en achternichten. Het is voor ons een eer dat een aantal van hen nu aanwezig is bij deze korte herdenking.

(De aanwezigen nemen enige ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van de VVD-fractie benoem ik in:
- het Presidium het lid Hofstra tot lid in plaats van het lid Rijpstra;
- de commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbriefven het lid Hofstra tot lid in plaats van het lid Rijpstra.

Ik heb begrepen dat dit is omdat de VVD-fractie gisteren de heer Hofstra heeft gekozen tot fractie-secretaris.

Naar mij blijkt, heeft geen der leden behoefte om het woord te voeren bij deze regeling van werkzaamheden.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 30 maart 2005 over **de betrokkenheid van Novib, Plan Nederland en International Cocoa Organization (ICCO) bij het project "26.000 gezichten"**.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter. Een paar weken geleden heeft de schrijfster Marjan Bloem het initiatief genomen voor de actie Een royaal gebaar. Vanmorgen las ik in de krant dat nu al 125.000 mensen haar brief aan de koningin hebben meeondertekend. Het gaat om een oproep aan de koningin, ter

gelegenheid van haar 25-jarig ambtsjubileum op 30 april een royaal pardon af te kondigen voor de 26.000 asielzoekers die na jaren van wachten het land moeten verlaten. Ik hoop dat nog tienduizenden Nederlanders zich zullen aansluiten bij dit initiatief.

Het project "26.000 gezichten" is een ander project van betrokken kunstenaars, die zich mengen in het publieke debat over het terugkeerbeleid van deze regering. In korte filmpjes krijgen met uitzetting bedreigde asielzoekers een gezicht. Maar, zoals we al vaker hebben gezien, als dossiers mensen worden, komt dit kabinet in problemen. Een aantal ontwikkelingsorganisaties heeft dit project financieel dan wel met adviezen ondersteund. Dat vinden wij zeer passend in hun mandaat. Asiel-, vluchtelingen- en terugkeerbeleid raken direct de internationale solidariteit, het terrein van ontwikkelingsbeleid. Een van de voorgangers van deze minister, oud-minister Pronk, mengde zich nadrukkelijk ook in het asiel- en vluchtelingenbeleid. Hij schuwde het niet, zich publiekelijk kritisch uit te spreken tegen het asielbeleid van de diverse kabinetten. Helaas is die traditie niet aan deze minister besteed. Zij heeft, in opdracht van minister Verdonk, de ontwikkelingsorganisaties per brief op het matje geroepen. In het AO van twee weken geleden greep zij helaas niet de kans, dat optreden te corrigeren. De intimidatiemethodes die deze minister gebruikt om met subsidiebeleid de criticasters van het regeringsbeleid monddood te maken, passen niet in een democratische rechtsstaat.

Wij betreuren deze handelwijze van de minister ten zeerste. Zij werd daarin van harte gesteund door de VVD, en dat was te verwachten. Wat mijn fractie echter wel enorm verbaasde, was de houding van het CDA. Het maatschappelijk middenveld wordt steeds meer de nek omgedraaid. De NGO's worden gedegradeerd tot uitvoerders van het regeringsbeleid, en het CDA juicht met de VVD mee. Het verzwakken van het maatschappelijk middenveld, zeker op het ontwikkelingsterrein, zal gevolgen hebben voor het draagvlak van het OS-beleid.

De heer **Szabó** (VVD): U gebruikt mooie begrippen als internationale solidariteit en internationale

ontwikkelingssamenwerking. Maar wat draagt het geven van geld aan dit soort spotjes in Nederland, dat te maken heeft met een andere minister dan die voor OS, rechtstreeks bij aan de armoedebestrijding in Afrika? Naar onze mening helemaal niets.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Ontwikkelingsbeleid is een ruim beleidsterrein, waarbij naast directe armoedebestrijding ook mensenrechtenbeleid een concreet onderdeel van beleid is. Daar hebben wij ook programma's voor. Die worden betaald door Ontwikkelingssamenwerking. Verder wordt helaas ± wij steunen dat niet ± ook de eerstejaarsopvang van asielzoekers betaald door Ontwikkelingssamenwerking. Dat weet de heer Szabó ook. Hij weet ook dat dat geld, waarbij het om miljoenen gaat, allemaal in Nederland wordt uitgegeven. In die zin heeft het dus wel rechtstreeks te maken met het ontwikkelingsbeleid. Wij zien geen tegenstrijdigheid.

De heer **Szabó** (VVD): U spreekt over mensenrechtenbeleid. Heeft u het dan over het mensenrechtenbeleid in de Derde Wereld of hier in Nederland?

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Ik begrijp dat u niet graag wilt dat als er in Nederland mensenrechten geschonden worden, dat aan de orde wordt gesteld. Dit was echter een voorbeeld dat ik heb gegeven. Als er hier mensenrechten in het geding zijn, moet dat hier ook aan de orde worden gesteld. Ik heb ook het voorbeeld gegeven van de eerstejaarsopvang van asielzoekers, waarbij het om miljoenen gaat, die allemaal uit het budget van Ontwikkelingssamenwerking worden betaald.

De heer **Szabó** (VVD): Dan denk ik dat ik het begin te begrijpen. U zegt in feite dat het mensenrechtenbeleid in Nederland geschonden wordt en dat u het daarom goed vindt dat het budget van de organisaties die zich tot voor kort alleen bezig hielden met het helpen van de arme mensen in de Derde Wereld, wordt ingezet voor het bestrijden van schenden van de mensenrechten in Nederland. Dit is weer een heel ander onderwerp, dat ook niets heeft te maken met armoedebestrijding in de Derde Wereld. Ik ben heel benieuwd naar